

Social Class and Study Conditions in Catalonia.

Motivació, classe social i continuïtat d'estudis

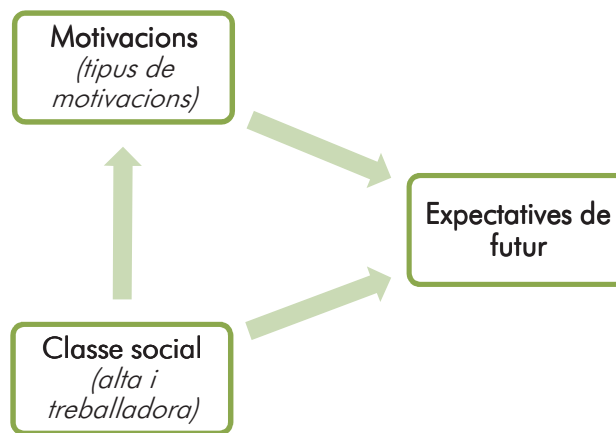
Expectatives de futur dels estudiants universitaris

Les motivacions i la classe social d'origen com a factors explicatius

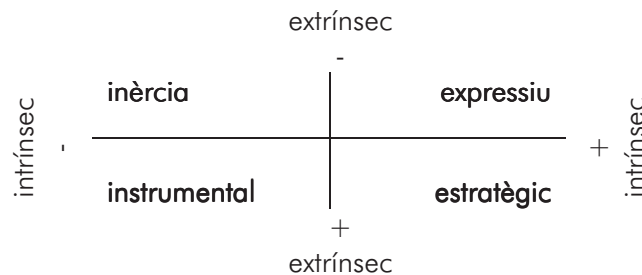
Social class and study conditions in Catalonia

Resum

Anàlisi de les expectatives de futur dels estudiants universitaris en relació a les motivacions i a la classe social familiar a la que pertanyen. Es distingeixen entre cinc opcions o expectatives de futur: 1) abandonar els estudis, 2) realitzar una estada lingüística o pràctiques d'empresa, 3) realitzar un altre grau, 4) cursar un màster o un curs d'especialització, 5) realitzar un doctorat.

Tipus de motivacions: Partint de la distinció clàssica entre motivacions intrínseques (relacionada amb el gaudi i la satisfacció per a realitzar l'activitat) i extrínseques (associat amb l'obtenció d'alguna recompensa, resultat o benefici separable de l'activitat en sí) es defineix una primera tipologia de motivacions tenint en compte que ambdues motivacions no són excoents. D'aquesta manera es poden distingir 4 tipus de motivacions:

Dimensions acadèmiques i professionals: A partir d'aquests tipus de motivacions, s'incorpora una dimensió referent a aspectes relacionats amb els estudis (dimensió acadèmica) i una altra dimensió relacionada amb la professió associada als estudis cursats (dimensió professional).

	Dimensió	
	Acadèmica	Professional
Motivació Extrínseca	Obtenir el títol	Condicions laborals
Motivació Intrínseca	Satisfacció d'aprendre	Plaer per una professió concreta

D'aquest creuament sorgeixen 16 tipus de motivacions que incorporen el creuament de les dimensions intrínseca-extrínseca i acadèmica-professional. Amb l'objectiu de simplificar s'agrupen les motivacions mitjançant una anàlisi de correspondències múltiples. Del resultat d'aquest procés es distingiren 6 tipus que conformen la tipologia de motivacions definitiva:

Inèrcia: Estudiants que presenten baixes puntuacions en motivacions (intrínseques i extrínseques) tant acadèmiques com professionals.

Instrumental: En aquest cas, les motivacions més significatives són les de caire extrínsec tant en la dimensió acadèmica com en la professional. D'aquesta manera, els estudiants mostraran més interès per obtenir el títol o les condicions laborals que ofereix la titulació que estan cursant que no pas pel gaudi o la satisfacció d'aprendre o desenvolupar una professió concreta.

Acadèmic: Universitaris que majoritàriament cursen els estudis perquè els hi agraden els continguts del grau i per la satisfacció d'aprendre (motivacions acadèmiques expressives).

Vocació per la professió: estudiants que, en relació a les motivacions professionals, mostren altes puntuacions en les motivacions expressives. Per tant, estan motivats intrínsecament per al desenvolupament d'una professió concreta en el futur.

Estratègic acadèmic: Aquest tipus de motivacions presenten altes puntuacions tant expressives com instrumentals en la dimensió acadèmica. És a dir, presenten interès per obtenir el títol i, al mateix temps, els hi agraden els estudis que varen triar

Professionalitzador: Estudiants amb alts índexs de motivacions tant expressives com instrumentals, en la dimensió professional.

Resultats

C1 – Classe social i motivacions

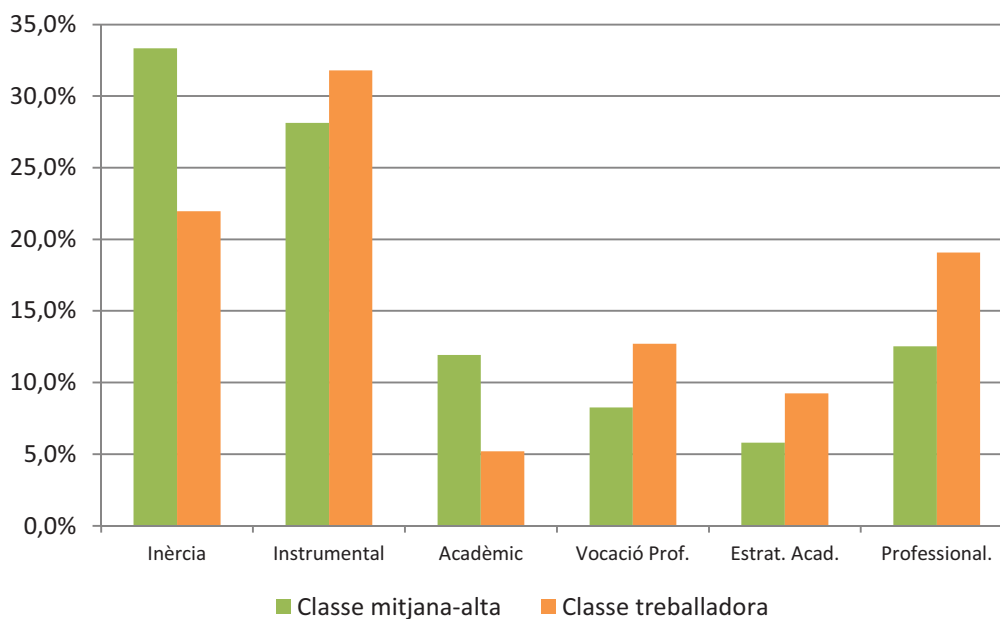
C1.1 – Existeixen diferències en les motivacions que presenten els estudiants tenint en compte el seu origen social

S'observen diferències en les motivacions dels joves tenint en compte la seva classe social d'origen: els joves de classe treballadora mostren puntuacions més altes en les motivacions professionals (vocació per la professió i professionalitzador) i en les que comprenen motivacions de caire més instrumental (instrumental i estratègica).

D'altra banda, els joves que provenen d'un origen social més alt mostren puntuacions superiors en les motivacions acadèmiques expressives i en les d'inèrcia (baixes puntuacions intrínseques i extrínseques, tant en la dimensió acadèmica com en la professional)¹².

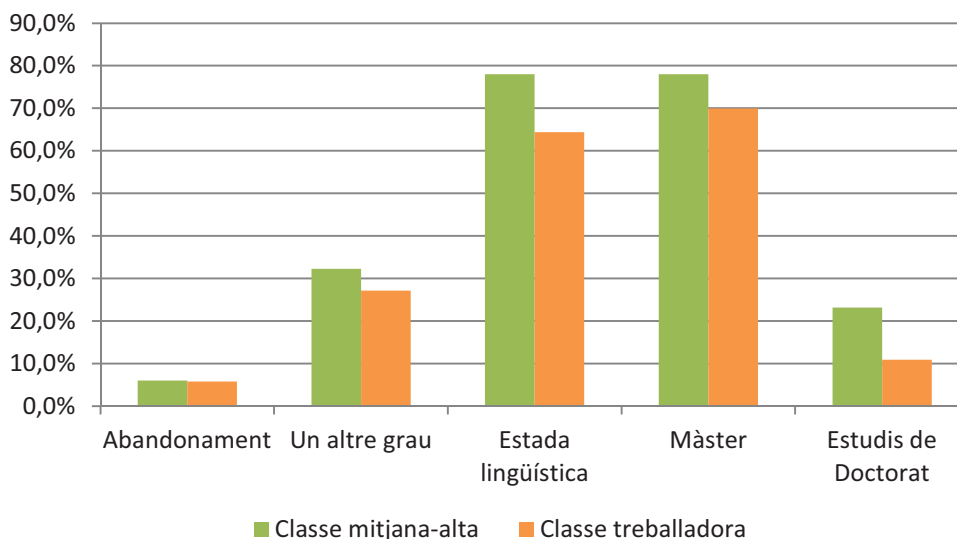
¹² És important esmentar que la construcció dels índexs de motivació, es va fer a partir de la mitjana de les puntuacions obtingudes en les respostes del qüestionari i no de l'escala original de valoració construïda amb 5 opcions de resposta. Això suposa una desviació de la campana de Gauss que s'ha de

C2 – Classe Social i expectatives de futur

C2.1 – Els estudiants de **classe mitjana-alta** presenten puntuacions més altes que els de classe treballadora pel que fa a **expectatives de realitzar altres activitats formatives** en el futur

Els joves de classe mitjana-alta presenten més expectatives de participar en qualsevol de les activitats per les que se'ls va preguntar.

Com podem observar al gràfic, els estudiants mostren un percentatge molt baix d'intenció d'abandonar els seus estudis (6%) o de cursar estudis de doctorat (18%). En

tenir en compte en el moment de les interpretacions ja que les puntuacions dels estudiants es concentren majoritàriament en puntuacions més altes en les motivacions expressives. Per tant, no es pot concloure que la majoria d'estudiants acostumin a tenir motivacions bàsicament instrumentals o d'inèrcia.

el cas de realitzar una altra titulació aquest percentatge augmenta fins a 1 de cada 3 estudiants (31%). Realitzar una *estada lingüística o pràctiques d'empresa* (72%) o *cursar un màster* (75%), són les opcions de futur amb més freqüència entre els estudiants enquestats. Cal tenir present que, en les dues primeres opcions que presenten baixos percentatges, el nombre de casos és molt reduït i pot portar a interpretacions errònies.

Val a dir que les associacions estadísticament significatives entre l'origen social i les expectatives es donen per a les opcions de realitzar una estada lingüística o pràctiques d'empresa, cursar un màster o un curs d'especialització i realitzar un doctorat. Per tant, no es mostren diferències significatives entre abandonar la titulació o cursar un altre grau segons l'origen social dels estudiants enquestats en la nostra recerca.

C3 – Les motivacions dels estudiants tenen un efecte en les seves expectatives formatives futures

Les expectatives de futur varien en funció de les motivacions dels estudiants. A les taules que es mostren a continuació, podem analitzar quins tipus de motivacions s'associen a les diverses expectatives futures¹³ i la direcció d'aquesta relació, de tal manera que un signe positiu mostra una relació positiva entre el tipus de motivació i l'expectativa futura.

Així, observem que estudiants amb motivacions vocació per la professió o estratègiques acadèmiques mostren unes majors expectatives relatives d'*abandonar* la titulació que estan cursant. Tal i com advertíem abans, el nombre d'estudiants que tenen l'expectativa d'abandonar és molt baix i es concentren en certes titulacions (50% corresponen a ciències empresarials). Així, l'associació entre motivacions estratègiques acadèmiques i abandonament s'ha d'analitzar tenint en compte l'efecte de la concentració en una titulació concreta.

Inèrcia	-	Abandonament
Instrumental	-	
Acadèmic	-	
Vocació professió	+	
Estratègic acadèmic	+	
Professionalitzador	-	

Pel que fa a *cursar un altre grau*, són els estudiants amb motivacions instrumentals els qui mostren més expectatives de realitzar una altra titulació. En relació a fer una *estada lingüística o pràctiques a empreses*, són els estudiants amb motivacions acadèmiques els que tenen un índex superior en les expectatives futures;

¹³ Totes les relacions entre la variable de motivacions i expectatives de futur són significatives ($p \leq 0,05$) per a la prova khi-quadrat. Per a definir la direcció de l'associació entre els tipus de motivació i les expectatives, s'han tingut en compte els residus tipificats corregits com a mesura d'associació. En vermell es mostren les relacions significatives (residus tipificats corregits major al valor absolut $\pm 1,96$).

contràriament, una motivació professionalitzadora s'associa negativament a aquesta opció futura.

Inèrcia	-
Instrumental	-
Acadèmic	-
Vocació professió	+
Estratègic acadèmic	+
Professionalitzador	-

Abandonament

Inèrcia	+
Instrumental	-
Acadèmic	+
Vocació professió	+
Estratègic acadèmic	+
Professionalitzador	-

Estada lingüística o pràctiques empresa

Els estudiants amb motivacions d'inèrcia (baixos índexs en ambdues dimensions) no presenten expectatives de cursar *estudis de doctorat o un màster o curs d'especialització*. Per altra banda, els estudiants amb una motivació estratègica acadèmica sí que tenen expectatives de fer *un curs d'especialització o un màster*. De la mateixa manera, si tenen motivacions acadèmiques o professionalitzadores també mostren expectatives de *cursar estudis de doctorat*.

Inèrcia	-
Instrumental	-
Acadèmic	+
Vocació professió	+
Estratègic acadèmic	+
Professionalitzador	+

Màster o especialització

Inèrcia	-
Instrumental	-
Acadèmic	+
Vocació professió	-
Estratègic acadèmic	+
Professionalitzador	+

Estudis de Doctorat

C4 – Classe social, motivacions i expectatives de futur

Els joves de classe treballadora tenen menys expectatives de continuar estudis que els joves de classe mitjana-alta; i aquesta tendència es fa més acusada per a alguns perfils motivacionals concrets. Es veuen, doncs, diferències entre classes socials tant en com conceben i es plantegen la seva futura carrera, com en el risc relatiu diferencial d'invertir en educació.

Amb la incorporació de les tres variables a l'anàlisi, podem constatar si hi ha un canvi en les relacions anteriors. És a dir, si cert tipus de motivacions combinat amb la classe

social d'origen modifiquen les relacions anteriors d'expectatives formatives futures dels estudiants¹⁴.

En relació a les expectatives *d'abandonar el grau* podem observar canvis en les relacions anteriors. Tot i que els estudiants amb motivacions acadèmiques no mostraven relació amb l'abandonament, aquesta relació canvia per als joves de classe treballadora.

De la mateixa manera, els joves que provenen de famílies de classe mitjana-alta, minimitzen les seves expectatives d'*abandonar* si presenten motivacions vocacionals per la professió, és a dir, si estan motivats expressivament per al desenvolupament d'una professió concreta en el futur.

Inèrcia	-		Abandonament
Instrumental	-		
Acadèmic	+	C.T.	
Vocació professió	-	C. M-A.	
Estratègic acadèmic	+		
Professionalitzador	-		

En el cas de realitzar una *estada lingüística o pràctiques d'empresa*, els joves de classe treballadora amb baixos índexs de motivacions en ambdues dimensions (inèrcia) tindran menys expectatives de realitzar aquestes activitats en el futur que els joves de classe mitjana-alta.

Els estudiants amb motivacions instrumentals no mostraven relacions significatives amb realitzar *una estada lingüística o pràctiques d'empresa* o cursar *un màster o un curs d'especialització*. En canvi, en introduir l'origen social, veiem que els joves d'origen social més alt tendiran a tenir més expectatives de participar en aquestes activitats en un futur que els estudiants de classe treballadora.

Inèrcia	-	C.T.	Estada lingüística o pràctiques empresa
Instrumental	+	C. M-A.	
Acadèmic	+		
Vocació professió	+		
Estratègic acadèmic	+		
Professionalitzador	-		

Inèrcia	-		Màster o especialització
Instrumental	+	C. M-A.	
Acadèmic	+		
Vocació professió	+		
Estratègic acadèmic	+		
Professionalitzador	+		

Sembla, doncs, que els estudiants de classe mitjana-alta moguts per motivacions relativament més instrumentals pensen en completar el seu currículum amb formació

¹⁴ Es mostren només les relacions significatives ($p \leq 0,05$) per a la prova khi-quadrat. En el cas de *cursar un altre grau*, no s'han mostrat diferències significatives de les relacions anteriors.

que els proporcioni algun valor afegit en el mercat de títols i, probablement, disposen de la informació i recursos necessaris per dur-ho a terme.

Per últim, la relació positiva entre estudiants amb motivacions professionalitzadores i expectatives de *cursar estudis de doctorat*, canvia per als joves que provenen de famílies de classe treballadora. És a dir, que aquests joves amb motivacions professionalitzadores presentaran menys expectatives de *cursar estudis de doctorat* que els seus companys que provenen de classes altes¹⁵.

Inèrcia	-	
Instrumental	-	
Acadèmic	+	
Vocació professió	-	
Estratègic acadèmic	+	
Professionalitzador	-	C.T

Estudis de Doctorat

És a dir, que a les classes treballadores es conformarien amb l'avantatge que en el mercat laboral els confereix aquest títol universitari. D'aquesta manera, els joves de classe treballadora presenten menys expectatives de continuïtat educativa i aquestes disminueixen –en comparació amb els joves de classe alta– quan tenen cert tipus de motivacions. Aquest fet mostra diferents estratègies i concepcions dels joves sobre les seves expectatives futures segons sigui el seu origen social. I seran els joves de classe treballadora els qui tinguin més present el risc relatiu d'invertir en educació.

Recomanacions

Tal i com s'ha mostrat en aquest últim apartat, l'origen social i les motivacions dels joves tenen un efecte en les decisions educatives i les expectatives de continuïtat formativa. El risc percebut per part dels joves de classe treballadora en termes de recursos i temps pot tenir conseqüències en relació a les seves expectatives formatives futures, tot i presentar les mateixes motivacions que els seus companys de classes mitjanes-altes. En aquest sentit, les recomanacions dirigides a reduir el risc apuntades en el resum anterior, són igualment pertinents en aquest context.

¹⁵ Cal tenir present, que el baix percentatge d'estudiants amb expectatives de realitzar estudis de doctorat i la concentració dels que classe treballadora en certes titulacions, pot portar a confusions en les interpretacions.